

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 84/2026-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] proti rozsudku Okresného súdu Prievidza sp. zn. 1T/59/2017 zo 4. augusta 2021 a rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23To/40/2022 z 8. júna 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. januára 2025 a doplnenou 4. marca 2025 domáha vyslovenia porušenia svojich bližšie nekonkretizovaných základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov uvedenými v záhlaví tohto uznesenia. Žiada aj o ustanovenie právneho zástupcu na zastupovanie v konaní na ústavnom súde.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 1T/59/2017 zo 4. augusta 2021 a naň nadväzujúcim rozsudkom krajského súdu sp. zn. 23To/40/2022 z 8. júna 2022 uznaný vinným zo spáchania 29 skutkov kvalifikovaných ako opätovný zločin úverového podvodu, prečin úverového podvodu, prečin podvodu, opätovný pokračovací zločinu krádeže, prečin porušovania domovej slobody, opätovný zločin ublíženia na zdraví, opätovný zločin podvodu, zločin krádeže a pokračovací zločin lúpeže. Za to mu bol uložený nepodmienečný súhrnný, spoločný a úhrnný trest odňatia slobody v celkove výmere 276 mesiacov, ako aj zákaz činnosti viesť motorové vozidlá a ochranný dohľad. Rozsudok krajského súdu, právoplatný 8. júna 2022, bol sťažovateľovi doručený 12. decembra 2022 a jeho obhajkyňa 8. decembra 2022.

3. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. c), h) a i) Trestného poriadku. V ňom namietal, že počas trestného konania nebol upovedomený o zvýšení dolnej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby pri opätovnom spáchaní zločinov v zmysle § 38 ods. 5 Trestného zákona v znení účinnom v rozhodnom období. Taktiež vzhľadom na dĺžku trestného konania očakával zmiernenie trestu odňatia slobody uloženého za skutky spáchané pred 9 rokmi.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 2Tdo/10/2024 z 12. novembra 2024 dovolanie sťažovateľa odmietol, keďže neboli naplnené jeho dôvody.

III.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ namieta, že niektoré skutky, zo spáchania ktorých bol uznaný vinným, boli právne posúdené ako zločin úverového podvodu podľa § 222 ods. 3 písm. c) Trestného zákona spáchaný závažnejším spôsobom konania podľa § 138 písm. j) Trestného zákona, teda na viacerých osobách, hoci osoby, ktoré podľa odsudzujúcich rozsudkov mali byť sťažovateľovým konaním poškodené, boli za predmetné skutky odsúdené.

6. Okrem toho sťažovateľ namieta, že v trestnom konaní proti nemu vedenom dochádzalo k priťahom, v dôsledku čoho jeho celková dĺžka mala viesť k zmierneniu uloženého trestu alebo k upusteniu od potrestania. Celkovú výmeru uloženého trestu odňatia slobody považuje za drakonickú a devastačnú.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavná sťažnosť sťažovateľa vykazuje viacero nedostatkov. Sťažovateľ nie je zastúpený advokátom, ako to vyžaduje § 34 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), a hoci podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde požiadal o ustanovenie právneho zástupcu na účel zastupovania v konaní o ústavnej sťažnosti, k svojej žiadosti nepriložil podklady preukazujúce jeho majetkové pomery. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti neoznačil základné práva a slobody, ktoré mali byť v jeho prípade porušené, hoci to zákon o ústavnom súde v § 123 ods. 1 písm. c) vyžaduje. Sťažovateľ k ústavnej sťažnosti v rozpore s § 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde nepriložil kópie napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými malo dôjsť k zásahu do jeho základných práv a slobôd.

8. Popísané nedostatky ústavný súd neodstraňoval výzvou podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde, pretože ich eliminácia by nemohla viesť k prijatiu ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie z nasledovných dôvodov.

9. Ústavný súd rozhoduje o ústavných sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd alebo iný orgán verejnej moci. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, preto musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie

právomoci ústavného súdu (m. m. II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04, I. ÚS 404/2011).

10. Vo vzťahu k rozsudku okresného súdu ústavný súd konštatuje, že právomoc krajského súdu poskytnúť sťažovateľovým základným právam a slobodám súdnu ochranu v odvolacom konaní vylučuje právomoc ústavného súdu podrobiť prvostupňový rozsudok meritórnemu prieskumu. V tejto časti by preto ústavná sťažnosť musela byť odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť podľa § 55 písm. d) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

11. Pokiaľ ide o napadnutý rozsudok krajského súdu, prvý dôvod ústavnej sťažnosti smeruje k otázke právneho posúdenia skutkov kladených sťažovateľovi za vinu. Naplnenie kvalifikačného znaku spočívajúceho v spáchaní trestného činu závažnejším spôsobom konania, konkrétne na viacerých osobách podľa § 138 písm. j) Trestného zákona, predstavuje otázku subsumovateľnosti skutkov popísaných v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku pod ustanovenie Trestného zákona zakotvujúce skutkovú podstatu trestného činu kvalifikovanú predmetným zákonným znakom. Preto, ak sťažovateľ spochybňuje právnu kvalifikáciu ním spáchaných skutkov, nič mu nebránilo v dovolaní ako mimoriadnom opravnom prostriedku tento dôvod predniesť tak, aby sa ním najvyšší súd ako súd dovolací meritórne zaoberal a rozhodol o ňom.

12. Z vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu však ústavný súd zistil, že dovolanie sťažovateľa dôvod orientovaný na použitie § 138 písm. j) Trestného zákona v predmetnej trestnej veci neobsahovalo. Preto sa ním najvyšší súd ako súd dovolací, ktorý je podľa § 385 ods. 1 Trestného poriadku dôvodmi dovolania viazaný, meritórne zaoberať nemohol. Sťažovateľ teda v tomto ohľade nevyčerpal prostriedok nápravy, ktorý mu na účel ochrany jeho základných práv a slobôd zákon (Trestný poriadok v § 371) poskytuje. V tejto časti by preto ústavná sťažnosť aj v prípade odstránenia chýbajúcich náležitostí musela byť vyhodnotená ako neprípustná podľa § 55 písm. d) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde a ústavný súd ju odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

13. Druhá námietka sťažovateľa cieľi na otázku (ne)primeranosti trestu, ktorý mu bol uložený. Sťažovateľ túto kritiku, požadujúc mimoriadne zníženie uloženého trestu odňatia slobody kvôli dĺžke trestného konania, predniesol v jeho dovolaní, a to na podklade dovolacieho dôvodu zakotveného v § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, podľa ktorého dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.

14. Najvyšší súd, dôsledne analyzujúc obsah sťažovateľovho dovolania, preskúmal vecne, či krajský súd pri ukladaní trestu odňatia slobody nevybočil z medzí ustanovení Trestného zákona upravujúcich druh a výmeru trestov. V tomto smere vysvetlil, že sťažovateľovi nebol uložený jeden spoločný trest z dôvodu, že medzi spáchaním jednotlivých skutkov bol vyhlásený odsudzujúci rozsudok alebo trestný rozkaz, vo vzťahu ku ktorým bol sťažovateľovi ukladaný súhrnný trest odňatia slobody. Vo vzťahu ku všetkým 29 skutkom teda nejde o súbeh trestnej činnosti sťažovateľa, ale o recidívu, a z toho dôvodu nebol sťažovateľovi ukladaný jeden úhrnný trest odňatia slobody, ale tri samostatné tresty odňatia slobody, pričom v dvoch z nich išlo o súhrnné tresty odňatia slobody, vo vzťahu ku ktorým boli zrušené aj výroky o trestoch skorších rozsudkov alebo trestných rozkazov, ktorými bol sťažovateľ uznaný za vinného, a v treťom išlo o spoločný

trest odňatia slobody, v rámci ktorého boli zrušené výroky o vine, ako aj výroky o treste skorších rozsudkov a trestných rozkazov.

15. Ak bol sťažovateľ presvedčený o ľudskoprávnej neudržateľnosti uvedených záverov najvyššieho súdu, nič mu nebránilo v zákonnej dvojmesačnej lehote od doručenia písomného vyhotovenia uznesenia najvyššieho súdu z 12. novembra 2024 podať proti nemu ústavnú sťažnosť. To však sťažovateľ neurobil a namiesto toho rozsah svojej ústavnej sťažnosti, ktorým je ústavný súd podľa § 45 zákona o ústavnej sťažnosti viazaný, určil napadnutými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu. Preto by závery najvyššieho súdu ústavný súd meritórnemu prieskumu v konaní o sťažovateľovej ústavnej sťažnosti podrobiť nemohol. Proti rozsudku krajského súdu by tak ústavná sťažnosť na úrovni predmetného dôvodu bola neprípustná podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde, keďže najvyšší súd ako súd dovolací námietku adresovanú výmere sťažovateľovi uloženého trestu odňatia slobody z hľadísk súladu s kogentnými ustanoveniami Trestného zákona vecne preskúmal, čím sa dostal do pozície iného súdu v zmysle čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý sťažovateľovým základným právam a slobodám súdnu ochranu poskytol.

16. V značnej šírke konceptu neprimeranosti uloženého trestu odňatia slobody však možno podľa názoru ústavného súdu nájsť aj parciálne segmenty nespádajúce do rozsahu dovolacieho súdu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku a v dôsledku toho ani nevyžadujúce vyčerpať dovolanie pred podaním ústavnej sťažnosti. Ústavný súd však podčiarkuje, že podľa ustálenej rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu (napr. 2Tdo/24/2007, 5Tdo/71/2013, 3Tdo/14/2013), ako aj stanoviska jeho trestnoprávneho kolégia (Tpj 46/2010 zo 14. júna 2010), ak „*nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstať v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste napadnúť hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. a § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste, okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste, môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku nie je naplnený tým, že obvinenému nebol uložený trest za použitia § 39 Tr. zák. (resp. § 40 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006), v dôsledku čoho uložený trest má byť neprimeraný, lebo pokiaľ súd nevyužil moderačné oprávnenie podľa uvedených ustanovení a trest vymeral v rámci nezniženej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že trest bol uložený mimo trestnú sadzbu stanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného. Nepoužitie ustanovenia § 39 Tr. zák. resp. § 40 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006 nezakladá žiadny dovolací dôvod.“. Citovaný trend podporuje aj v ďalšom období sa rozvíjajúca judikatúra najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho (napr. 2Tdo/68/2014).*

17. Ustálenosť judikatórneho prístupu najvyššieho súdu k dovolaniam namietajúcim neprimeranosť uložených trestov neodôvodňuje podľa názoru ústavného súdu aplikáciu § 124 štvrtej vety zákona o ústavnom súde, podľa ktorej ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom

prostriedku. Uplatnenie uvedeného pravidla prichádza totiž do úvahy vtedy, ak by prípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku bola v konkrétnom prípade, a to aj s ohľadom na vymedzenie dôvodu prípustnosti, neistá a kvôli plynutiu zákonných lehôt by sťažovateľa vystavovala odôvodneným pochybnostiam pri rozhodovaní, či proti napadnutému rozhodnutiu súdu podať mimoriadny opravný prostriedok alebo ústavnú sťažnosť. Sťažovateľova vec však s ohľadom na v predchádzajúcom odseku rekapitulovanú ustálenú rozhodovaciu prax nevyvolávala žiadnu neistotu či pochybnosti o tom, aký prostriedok nápravy bolo potrebné zvoliť na účel poskytnutia efektívnej ochrany sťažovateľovým základným právam proti eventuálnej neprimeranosti uloženého trestu odňatia slobody vymykajúcej sa spod aplikačného rozsahu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku. Sťažovateľ si vybral dovolanie, ktoré zjavne takým prostriedkom nie je. Následkom nesprávnej voľby sťažovateľa, zastúpeného kvalifikovaným právnym zástupcom, je márne uplynutie zákonnej dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti proti rozsudku krajského súdu. Lehota plynula od doručenia písomného vyhotovenia rozsudku krajského súdu sťažovateľovi, teda od 12. decembra 2022. Ústavná sťažnosť podaná 27. januára 2025 by potom v uvedenom parciálnom segmente musela byť odmietnutá ako oneskorene podaná podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

18. Z uvedených dôvodov ústavný súd uprednostnil hľadiská procesnej efektivity, nevyzýval sťažovateľa na odstránenie chýbajúcich náležitostí jeho návrhu na začatie konania a ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde (bod 1 výroku tohto uznesenia).

19. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie mu právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom je potrebné poznamenať, že ústavný súd môže v zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu (t. j. advokáta), ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (m. m. III. ÚS 265/2014).

20. Vzhľadom na výsledok predbežného prerokovania tejto ústavnej sťažnosti ústavným súdom je evidentné, že šlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, teda v danom prípade neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z tohto dôvodu ústavný súd tejto žiadosti sťažovateľa nevyhovel (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. februára 2026

Robert Šorl
predseda senátu